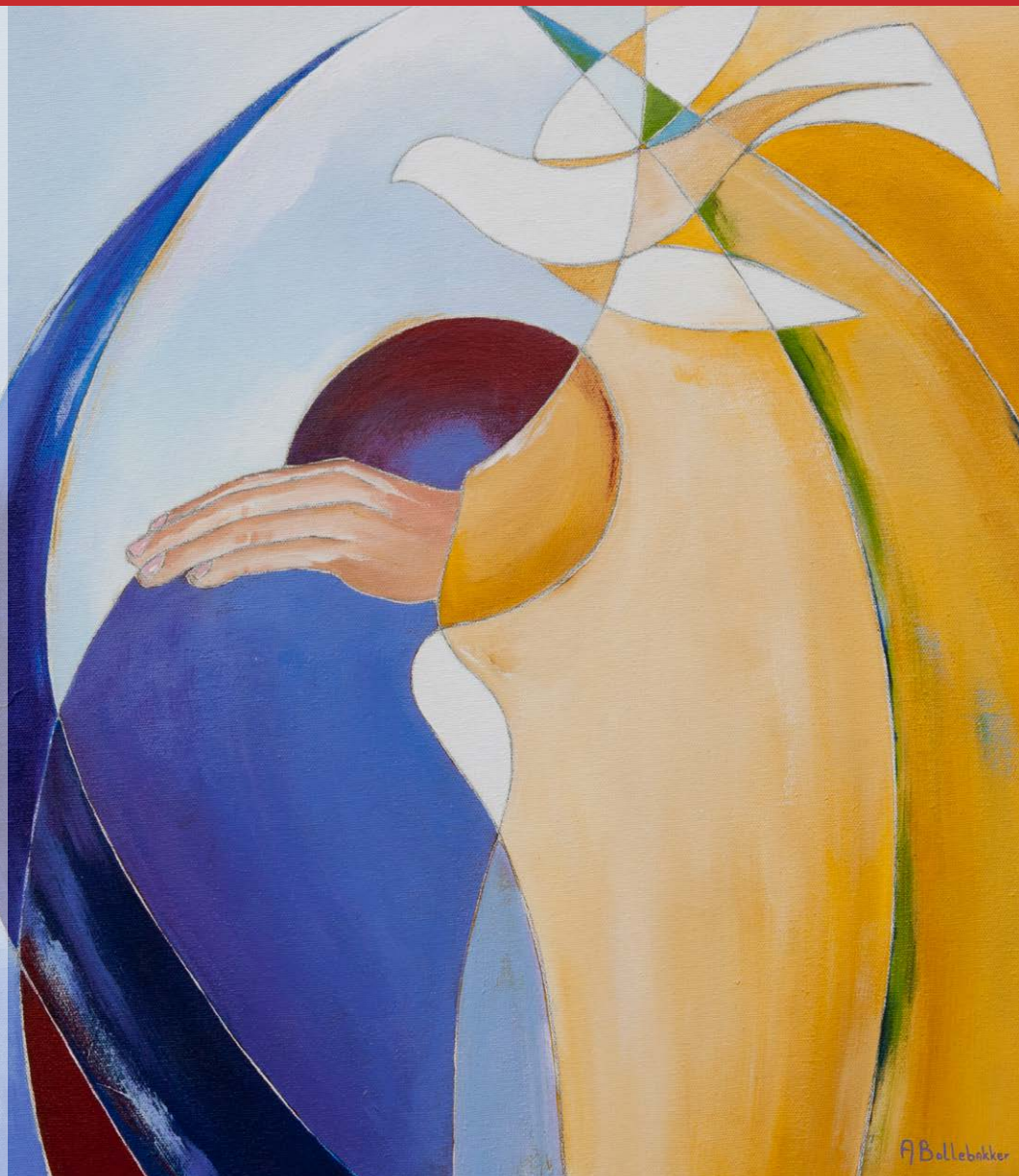

Leeftocht

JAARGANG 42 | NR 4 | DECEMBER 2026

KATHOLIEK
ONDERWIJS
VLAANDEREN

BIJLAGE BIJ LEEFTOCHT NR. 3 • 2026/2027

Vreemdelingen herbergen

BIJ DE COVER

Het kunstwerk 'Thuis' verbeeldt het thuiskomen bij de hemelse Vader. De kleuren die de kunstenaar gebruikt geven be-teken-is aan dit goddelijke. Het goudgele kleed straalt licht, luister en glorie uit. Net als de ster in het kerstverhaal trekt het onze aandacht. De groene lijnen verwijzen naar nieuw leven. Een nieuwe twijg groeit aan de stam van Jesse. Blauwe lijnen verbeelden hemelse waarheid en Gods aanwezigheid. De paarse kleur staat voor boete en overgave, tevens ook de liturgische kleur in de advent. De duif verbeeldt de Heilige Geest. De neerwaartse gebogen lijnen leiden naar de ontmoeting: thuiskomen in een open, dragende omarming. Niet in de herberg maar wel in een stal gevuld met liefde en warmte.

IN DIT NUMMER

In dit nummer staat de gastvrijheid, *de vreemdeling herbergen*, centraal als werk van barmhartigheid, als kern van het kerstverhaal en het christelijk geloof.

Het kunstwerk 'Thuis' verbeeldt een God die wél ontvangt waar Jozef en Maria geen plaats vonden. Kleuren en symbolen tonen hoop, nieuw leven, liefde en Gods aanwezigheid.

Vanuit Lucas 2,7 wordt het scherpe contrast zichtbaar: er is geen plaats voor Jezus, maar juist daarin klinkt een oproep om ruimte te maken voor de vreemdeling. Dit spanningsveld wordt verdiept door de tegenstelling tussen de wereld van keizer Augustus, gericht op orde en macht, en het Rijk Gods dat begint in kwetsbaarheid en liefde.

Wie de vreemdeling ontvangt, ontvangt God zelf. Dat idee klinkt ook door in het beeld 'Angels unawares', waarin migranten als dragers van het goddelijke worden getoond. Daarnaast komt de diversiteit binnen het christendom aan bod, met aandacht voor verschillen en overeenkomsten tussen westerse en orthodoxe kerstvieringen.

Inspiratie wordt gevonden bij de heilige Benedictus van Nursia, voor wie gastvrijheid een essentiële waarde was. Diezelfde waarden leven vandaag verder in de school Benedictus-Poort, waar groei, verbondenheid en warme gastvrijheid centraal staan in het samen leren en leven.

Neem even de tijd om stil te vallen in een bezinnend moment of gebed in deze adventstijd. Welk engagement ga jij aan? Is er plaats in jouw herberg voor een vreemdeling?

JAARGANG 42 | NUMMER 4

Leeftocht. Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijsmensen.
Maandelijkse inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/leeftocht
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Coverbeeld Anneke Bollebakker

LEEFTOCHT

v.u. Bruno Vanobbergen

In de Bijbel

Geen plaats in het gastenverblijf ...

In Lucas 2,7 lezen we een van de meest sobere maar tegelijk veelzeggende zinnen uit het kerstverhaal: “Ze bracht een zoon ter wereld, haar eerstgeborene. Ze wikkelde Hem in doeken en legde Hem in een voederbak, omdat er voor hen geen plaats was in het gastenverblijf.” Deze korte passage bevat een diep theologisch en menselijk contrast dat ons helpt om de boodschap van Kerstmis beter te begrijpen.

... maar wel ruimte bij God

Het is opvallend dat precies op het moment dat God als mens in de wereld komt, er geen plaats is voor Hem. Hij wordt geboren in omstandigheden van kwetsbaarheid, afhankelijk van zorg en gastvrijheid, maar die gastvrijheid ontbreekt.

Hier wordt een spiegel voorgehouden aan elke samenleving, ook de onze: hoe gaan wij om met mensen die ‘vreemd’ zijn, die geen plaats hebben? Sluiten wij hen buiten, zoals in het Evangelie gebeurt? Of maken wij ruimte?

De kribbe wordt zo een aanklacht én een uitnodiging: waar mensen geen plaats krijgen, daar ontbreekt iets van Gods bedoeling. ‘De vreemdeling herbergen’ is dus geen extraatje, maar raakt het hart van het christelijk geloof.

De wereld van keizer Augustus ...

Lucas plaatst dit gebeuren bewust tegen de achtergrond van de wereldmacht van keizer Augustus. Er wordt gesproken over de volkstelling die de keizer uitvaardigt. Dat lijkt een detail, maar het is betekenisvol. Keizer Augustus vertegenwoordigt een wereld van orde, controle, registratie en macht.

Deze wereld van macht en organisatie zorgt er ironisch genoeg voor dat er geen plaats is voor

kwetsbaarheid. Het systeem is efficiënt, maar niet barmhartig.

... tegenover het Rijk Gods

Hier tegenover staat het Rijk van God dat begint in een kribbe. Geen paleis, geen macht, maar een kind dat afhankelijk is van menselijke zorg. Hier toont Lucas het radicale verschil: enerzijds Augustus’ rijk van orde en macht, anderzijds het Rijk Gods dat uitnodigt tot liefde, aandacht en gastvrijheid. God kiest er bewust voor om binnen te komen als een kwetsbare mens. Hij identificeert zich met wie geen plaats heeft: de arme, de vreemdeling, degene die afhankelijk is van anderen. De geboorte van Jezus maakt duidelijk dat God zelf de vreemdeling wordt. Hij komt als iemand die op zoek is naar onderdak.

Wie de vreemdeling ontvangt, ontvangt Jezus zelf. Wie geen plaats maakt, mist de ontmoeting met God. De kribbe nodigt ons uit om in elke mens zonder plaats iets van God zelf te herkennen.

Next level

De geboorte in een ‘stal’ is geen eenvoudig detail uit het kerstverhaal, maar een krachtige boodschap: God komt in onze wereld, niet via macht en aanzien, maar via kwetsbaarheid en afhankelijkheid.

Zien wij in elke kwetsbare mens ook een kans om iets van Gods nabijheid te ontdekken?

Welke kleine, concrete stap kunnen wij vandaag zetten om meer ruimte te maken voor wie er (nog) niet echt bij hoort?

Blikopeners

Angels unawares, onbewuste engelen

Timothy Schmalz maakte een levensgroot bronzen beeld waarin hij een overvolle boot met migranten en vluchtelingen uit verschillende culturen en historische periodes toont. Met dit beeld wilde hij be-teken-is geven aan het Bijbelvers *"Houd de gastvrijheid in ere, want zo hebben sommigen zonder het te weten engelen ontvangen."* (Hebr 13,2). Paulus roept ons op tot gastvrijheid, omdat men daardoor 'onbewust engelen heeft onthaald'. Dit vers verwijst onder andere naar het verhaal van Abraham (Gen 18) die drie vreemdelingen gastvrij ontving in de woestijn. Deze mannen bleken later goddelijke boodschappers (engelen) te zijn die hem een zoon beloofden. In het centrum van het standbeeld steken twee engelen-vleugels omhoog uit de dichte menigte migranten. Dit visuele element symboliseert dat de vluchteling en de vreemdeling een heilige aanwezigheid in zich dragen. Wie hen verwelkomt, verwelkomt God zelf.

Een ander theologisch fundament voor het kunstwerk is Jezus' uitspraak over het Laatste Oordeel uit het Evangelie volgens Mt 25,35: *"Want Ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven (...) Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen."* Paus Franciscus benadrukte vaak dat Jezus zich expliciet identificeert met de kwetsbaren. De migrant is in deze optiek niet louter een object van liefdadigheid, maar een ontmoetingsplaats met Christus zelf.

Het kunstwerk van Schmalz toont figuren uit verschillende tijdperken, waaronder ook de Heilige Familie (Jezus, Maria en Jozef) die vluchten naar Egypte om te ontsnappen aan de kindermoord door koning Herodes (Mt 2). Door de Heilige Familie tussen moderne vluchtelingen te plaatsen, herinnert het beeld de gelovige eraan dat de fundamenteën van het christendom zelf zijn gebouwd op ervaringen van ontheemding, vlucht en het zoeken naar asiel.

Bezinning en gebed

Omwille van Hem die genoemd wordt
'Zoon van God, kind van mensen'
bidden wij:
voor de kleinen, de kwetsbaren in ons midden,
voor allen, hier en elders,
die door het leven getekend zijn en geschonden,
voor kinderen – waar ook ter wereld – voor wie
geen plaats is,
ongewenst als zij zijn en al bij voorbaat kansloos:
dat zij mensen ontmoeten
die zich hun lot aantrekken
en in woord en daad laten blijken:
'ik zal er zijn voor jou'.

Omwille van Hem die genoemd wordt
'man van genade, mens van vrede'
bidden wij:
voor allen die oorlog en onderdrukking aan den
lijve ondervinden, voor allen die ten onrechte
van hun vrijheid worden beroofd,
voor vluchtelingen zonder land en zonder naam,
voor allen die leven in conflict met anderen en
geen oplossing zien: dat zij mensen ontmoeten

die zich hun lot
aantrekken
en in woord en daad
laten blijken:
'ik zal er zijn voor jou'.

Omwille van Hem
die genoemd wordt
'licht in de wereld,
weg ten leven'
bidden wij:
voor allen die,
teleurgesteld en
ontgoocheld,
hun toekomst somber inzien,
voor allen die alleen staan en
– juist in de komende feestdagen –
hun eenzaamheid voelen, meer dan ooit,
voor zieken zonder hoop op genezing:
dat zij mensen ontmoeten
die zich hun lot aantrekken
en in woord en daad laten blijken:
'ik zal er zijn voor jou'.

De **adventsaffiche** kan worden bijbesteld: € 1,50 + verzendingskosten via webshop.katholiekonderwijs.vlaanderen. Uitgeverij Muurkranten **maakt bezinningskaarten voor de advent en Kerstmis 2026**. UM, Monnikenwerve 1, 8000 Brugge – 050 31 26 01 – info@muurkranten.be – www.muurkranten.be. Prijs per stuk: € 0,60 (korting vanaf 25 ex.) + verzendingskosten (€ 5,95). Katholiek Onderwijs Vlaanderen biedt **inspirerend materiaal** voor een eigentijdse beleving van de advent op school: <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/pastoraal/> inspirerend-materiaal > Advent/Kerstmis

Bezinning en gebed

Kapel van de Begijn-
hofkerk - Brussel

mens in nood – om asiel, om een bad en een bed, om werk en brood, om mensenrechten. Hij is iedere man en vrouw, ieder kind en elke jongere die geen huis, geen eten en drinken heeft, geen ruimte om te leven. Ieder mens die ziek en eenzaam is. En Hij zegt tot ons: 'Al wat je hen doet, heb je ook Mij gedaan. Al wat je hen onthoudt, heb je ook Mij onthouden.' Hij komt ons tegemoet, dag na dag.

Herinner je de zomer,
waarin het warm werd,
erg warm,
en waarin je 's ochtends in alle vroegte
de deuren open gooide,
smeekte om een frisse wind,
ademde
voor de lucht je longen kon verschroeien.

Kijk dan in de ogen van wie voor je staat,
opgerold in kwetsbaarheid,
ingewikkeld in een lang verhaal,
zoekend naar een plek om thuis te komen,
al is het maar voor even.

Weet je nog die zomer?
Gooi de deuren open.
Adem.

RUTH

Terwijl wij ons druk
maken om Jezus een
plaats te geven in onze
kerststallen of dat niet
meer doen, terwijl wij
zeggen dat we Hem
eigenlijk niet meer zo
goed zien zitten, zit Hij
zelf neer op onze drempel
en vraagt ons – als een

In de stilte van die heilige nacht
klopte de Liefde aan.
Maar er was geen plaats in het gastenverblijf.
De wereld had zich al gevuld
met wat telde - maar zonder Hem.
En toch trok de Liefde zich niet terug.

Zij daalde dieper in,
zocht geen comfort,
maar een hart dat wil ontvangen.
Ze werd geboren waar niemand keek:
in armoede, in kwetsbaarheid.
Als pure barmhartigheid,
want Liefde sluit niemand uit.

Sindsdien spreekt zij anders,
niet luid, maar onmiskenbaar.
In wie buigt voor de ander.
In wie ruimte maakt waar niemand het verwacht.
In wie liefheeft zonder voorbehoud.
In wie kiest om open te zijn.

Liefde zocht geen ruimte,
zij werd ruimte.
Mogen wij verblijf houden in die Liefde
en ernaar handelen, steeds weer barmhartig.
Krachtig genoeg om muren te breken,
zacht genoeg om wonden te dragen
en groot genoeg om altijd plaats te maken.

Zalig en vredevol Kerstmis.

RIK DEPRÉ

Timothy Schmalz, Homeless Jesus, Brugge
© Wikimedia Commons

Allemaal anders

Kerstmis is één van de belangrijkste feesten binnen het christendom. Christenen vieren de geboorte van Jezus Christus, de Zoon van God. God wordt mens om de mensheid te redden. Binnen het christendom bestaan er verschillende tradities, waaronder die van de westerse kerken, rooms-katholiek en protestants, en de oosters-orthodoxe kerken. In beide tradities staat het verhaal van de geboorte van Jezus in Bethlehem centraal, met Maria, Jozef, de herders en de wijzen. Kerstmis is voor beiden een religieus feest dat gevierd wordt met kerkdiensten die symbolisch de overgang van duisternis naar licht benadrukken. De kerststal, kaarsen als symbool van licht en hoop, gezangen en hymnen en het samenkomen in familie en gemeenschap vind je bij ieder van hen terug. In beide tradities is er een spirituele voorbereidingstijd. De westerse christenen bereiden zich voor tijdens de vier weken van de advent, met aandacht voor bezinning. De orthodoxe kerk last een vastenperiode van 40 dagen in waarin er geen vlees, zuivelproducten en alcohol gebruikt mogen worden. Een ander verschil vind je terug in

de datum: westerse christenen vieren Kerstmis op 25 december (Gregoriaanse kalender), de orthodoxen op 7 januari (Juliaanse kalender). In de orthodoxe vieringen wordt veel gebruik gemaakt van iconen. Vaak zijn de verschillen het gevolg van historische ontwikkelingen.

Kerstmis blijft voor beide tradities een feest van hoop, licht en verbondenheid.

Icon van de Geboorte, Grieks-Orthodoxe Kerk van St. Joris in Jaffa (Israël)
© Dana Stehliková (Wikimedia Commons)

Feesten van de maand

13 DECEMBER

Sint-Lucia

Sint-Lucia wordt op haar naamdag in Zweden gevierd met veel licht.

18 DECEMBER

Internationale dag van de migrant

De VN zetten mensenrechten en fundamentele vrijheden van de migrant centraal.

25 DECEMBER

Kerstmis

Katholieken, protestanten en anglicanen vieren de geboorte van Jezus, Gods mensgeworden Zoon.

Heilige helden ...

Benedictus van Nursia was een christelijke monnik. Hij wordt beschouwd als de grondlegger van het westerse kloosterleven. Hij werd geboren rond het jaar 480 in Nursia (in het huidige Italië)

en stierf omstreeks 547. Hij is vooral bekend als de auteur van de *Regel van Benedictus*, een leefregel voor monniken.

Sint-Benedictus van Nursia (detail),
Klooster van de Heilige Benedictus
(Santuario Sacro Spero), Subiaco, Rome,
Lazio, Italië © Bridgeman Images

In deze regel beschrijft hij hoe monniken samen moeten leven in een gemeenschap, met aandacht voor gebed, arbeid en studie.

Het doel was om een evenwichtige en stabiele levenswijze te creëren waarin mensen God konden dienen in een hechte gemeenschap. Zijn visie zette waarden zoals gematigdheid, gehoorzaamheid, nederigheid en gemeenschap centraal. Hij geloofde dat een goed georganiseerde (klooster) gemeenschap mensen helpt om te groeien in spiritualiteit én menselijkheid.

... in het werkveld

BenedictusPoort – een school met twee vestigingen ten zuiden van Gent – bouwt voort op het pedagogisch project van Evara, voorheen de Broeders van Liefde, maar geeft daar een eigen invulling aan vanuit de rijke traditie van de heilige Benedictus van Nursia. Zijn leefregel, die al eeuwenlang mensen inspireert in hun dagelijks leven, vormt ook vandaag een belangrijke bron voor de omgang tussen leerlingen en leraren. De kernwaarden – zichtbaar op de speelplaats en in klaslokalen – geven richting aan het samen leren, werken en leven.

Centraal staat het geloof in de groei van elke leerling en cursist. Iedereen beschikt over talenten en mogelijkheden die kansen verdienen om zich te ontwikkelen. Daarom wordt ingezet op een positieve en ondersteunende begeleiding, waarbij niet alleen prestaties, maar ook persoonlijke ontwikkeling aandacht krijgen.

Luisterbereidheid vormt het vertrekpunt van elk groeiproces. Door aandachtig te luisteren naar elkaar ontstaat begrip, vertrouwen en verbondenheid. In een diverse leeromgeving is dit essen-

tieel om samen te kunnen leren en groeien.

Een gezond ritme, duidelijke afspra-

ken en een gestructureerde leeromgeving creëren rust en geven leerlingen en cursisten de ruimte om zich optimaal te ontplooiën. Tegelijk vraagt de hedendaagse samenleving ook flexibiliteit. Verschillen tussen mensen en veranderende omstandigheden worden niet gezien als obstakels, maar als kansen om te leren en nieuwe perspectieven te ontdekken.

De warme gastvrijheid zorgt ervoor dat iedereen zich welkom en gerespecteerd voelt. Vanuit die open houding groeit ook engagement: de bereidheid om elke dag opnieuw verantwoordelijkheid op te nemen en samen te werken aan haalbare uitdagingen.

Zo wil BenedictusPoort een leer- en leefgemeenschap zijn waar mensen in beweging zijn en groeien als persoon, gedragen door eeuwenoude waarden die verbinden en inspireren.

© BenedictusPoort, Gent